

ΚΩΣΤΑΣ ΣΠΑΝΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΛΙΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΣΟΝΑΣ
ΤΟΝ 16ο ΑΙΩΝΑ

Ανάτυπο από τον
75ο τόμο του <<Θεσσαλικού Ημερολογίου>>
Λ Α Ρ Ι Σ Α 2019

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΛΙΧΗ ΤΗΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ ΤΟΝ 16ο ΑΙΩΝΑ

Η Δολίχη, πρώην Ντούγλιστα, είναι ένας ημιορεινός οικισμός (υψ. 590 μ.) βορείως της Ελασσόνας, στο οροπέδιο της αρχαίας περραιβικής Τριπολίτιδας. Ο χρόνος ίδρυσης του οικισμού δεν είναι γνωστός. Ο οικισμός δεν αναφέρεται στις απογραφές των Οθωμανών των ετών 1454/1445¹ και 1485.² Η αρχαιότερη μνεία του γίνεται στην απογραφή του 1506. Με αυτό το δεδομένο, η Ντούγλιστα ιδρύθηκε μετά το έτος 1485 και πριν από το 1506. Επομένως, πρόκειται για έναν οικισμό του τέλους του 15ου αιώνα.

Στο άρθρο που ακολουθεί θα παρουσιάσω τα ιστορικά στοιχεία του οικισμού του 16ου και 17ου αιώνα, βασιζόμενος στα απογραφικά δεδομένα της περιόδου 1506-1570 και στις αναφορές στις μοναστηριακές προθέσεις. Τα απογραφικά δεδομένα των ετών 1506, 1521 και 1570 έλαβε ο Σύλλογος της Δολίχης, με τη βοήθεια του φίλου καθηγητή Levent Kayarinar, και έθεσε στη διάθεσή μου, μέσω του αγαπητού Βαγγέλη Τσακνάκη.³ Σε όλους εκφράζω τις ευχαριστίες μου.

Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1506

Το 1506, η Ντούγλιστα ήταν ένας αξιόλογος οικισμός, υπαγόμενος στο χάσι του πασά της Ελασσόνας, με 257 πλήρεις οικογένειες χριστιανών (Ελλήνων), 22 οικογένειες χηρών γυναικών, 11 ενήλικους άγαμους και 3 οικογένειες μουσουλμάνων (Οθωμανών). Υπολογίζοντας πενταμελείς τις πλήρεις οικογένειες και τετραμελείς τις οικογένειες των χηρών υπολογίζω ότι οι κάτοικοι της Δολίχης το 1506 ανέρχονταν γύρω στους 1.400. Πρόκειται, δηλαδή, για έναν αξιόλογο οικισμό των αρχών του 16ου αιώνα.

Οι κάτοικοι ασχολούνταν κυρίως με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Καλλιεργούσαν σιτάρι, κριθάρι, βρώμη, βίκο, σίκαλη, φακές, λινάρι, καννάβι, κηπευτικά, είχαν αρκετά αμπέλια και μελίσσια, έτρεφαν μεταξοσκώληκες και είχαν 3.000 πρόβατα, 9 περίπου ζώα, κατά μέσον όρο, κάθε οικογένεια. Το καλοκαίρι του 1506, σύμφωνα με το απογραφικό κατάστιχο ΤΤ 36 (φ. 193), ο πασάς εισπράξε από τους χωρικούς τα εξής ποσά σε άσπρα:

Από το σιτάρι 386 κοιλιά ⁴ Τρικάλων X 10	3.860

1. Melek Delilbasi - Muzaffer Ariakn, *Hicri 859 tarihli. Suret-i defter-i sancak-i Tirhala*, Ankara 2001, I.

2. Γιώργος Σαλακίδης - Ιωάννης Θεοχαρίδης, *Η Κεντρική Ελλάδα τον 15ο αιώνα. Το ανέκδοτο οθωμανικό κατάστιχο του 1485*, εκδ. οίκος Αντ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2014, 21-22 (οι οικισμοί της επαρχίας Ελασσόνας).

3. Τα απογραφικά δεδομένα παρουσίασα την 1η Ιουλίου 2018, στη Δολίχη, στη διάρκεια μιας μικρής ημερίδας την οποία διοργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού.

4. Το κοιλό των Τρικάλων ζύγιζε 51,312 σημερινά κοιλιά. Επομένως, η παραγωγή δημητρια-

**Εικ. 1. Δολίχη. Ο ναός της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, ο οποίος ανεγέρθηκε εκ βάθρων το έτος 1516.
(Η φωτογραφία είναι προσφορά του Ευάγγελου Τσακνάκη).**

Από το κριθάρι 200 κοιλιά X 6	1.200
Από τη βρόμη 100 κοιλιά X 4	400
Από τον βίκο 25 κοιλιά X 6	150
Από τη σίκαλη 35 κοιλιά X 6	210
Από τις φακές	12
Από τον μούστο 400 μέτρα X 4	1.600
Από τον φόρο των όρθιων βαρελιών	400
Από την δεκάτη του λιναριού 30 δέματα X 2	60
Από τη δεκάτη του κανναβιού 50 δέματα X 2	100
Από τον φόρο τον προβάτων	1.000
Από τον φόρο βοσκής	1.270
Από τον φόρο του μεταξιού	63
Από τη δεκάτη των κυψελών	50
Από τον φόρο των κήπων (μποσττανιών)	205
Από τον φόρο των φρούτων	30
Από τους νερόμυλους 12 μάτια X 15	180
Από τη σπέντα	6.832

Σύνολο 17.622 άσπρα

Στο φ. 196 του ίδιου καταστίχου αναφέρεται ότι στο κοντινό χωριουδάκι, σήμερα τοπωνύμιο, Τοπόλιανη, στην περιοχή του Πυθίου, οι γεωργοί της Δολίχης και κάποιοι άλλοι εξωτερικοί καλλιεργητές, εκμεταλλεύονταν κάποια χωράφια, από τα οποία ο πασάς είσπραξε τα εξής ποσά.

Από το σιτάρι 13 κοιλιά Τρικάλων X 10	130 άσπρα
Από το κριθάρι 10 κοιλιά X 6	60
Από τον βίκο 10 κοιλιά X 6	60
Από τον φόρο των αμπελιών των μουσουλιμάνων 5,5 μέρη του ενός dōnīm ⁵ X 4	22

Σύνολο 272 άσπρα

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΔΟΛΙΧΗΣ ΤΟ 1506

Στην απογραφή καταχωρίστηκαν τα ονόματα των ανδρών οικογενειαρχών και των λίγων γηρών⁶ και γι' αυτό τα βαφτιστικά ονόματα που θα με απασχολήσουν είναι μόνο των ανδρών. Αυτά, εκτός από λίγα, τα οποία δεν έχω συναντήσει έως τώρα, είναι ίδια με τα ονόματα των άλλων Θεσσαλών. Πρώτο στις προτιμήσεις των ανδρών το 1506

κών, το καλοκαίρι του 1506 ανήλθε σε 38.278,752 σημερινά κιλά.

5. Το dōnīm ισοδυναμεί με 918,393 τ.μ.

6. Οι χήρες αρχηγοί οικογενειών ήταν 22, τρεις από τις οποίες αναφέρονται με το όνομα του συζύγου (Αθανάση) ή το ανδρωνυμικό τους (Νικόλινα, Ντομπρομήτρινα) και άλλες 19 με το βαφτιστικό τους: Ειρήνη (4), Θεοδώρα (3), Καλλή (1), Κάλλω (2), Κυριάκω (1), Κύρκω (1) Μάρω (3), Πύργω (1), Στάμω (3),

είναι το όνομα Δημήτριος (52), με τις υποκοριστικές μορφές του: Δήμος - Ντίμος - Μήτρος, Μήτσος, και ακολουθούν τα ονόματα Γιάννης (40), Θόδωρος (29), Νικόλας (26) και Παράσχος (19). Ενδιαφέρουσα είναι η παρουσία του αρχαιοελληνικού Καλλίνος, του σπάνιου Ίβος (3),⁷ του μεσαιωνικού Ράλλης (5), το οποίο απαντάται και ως επώνυμο (πατρωνυμικό), μερικών σλαβικών: Ντομπρομί (1), Ράντος - Ραντούλας (3+1), Ράτκος (1), Στάικος (3), Στάνος < Στανομί (4) και Στόγιος < Στογιάν (1), του ρουμανικού Μπογδάνος (2) και του βλάχικου Ντόμνος < Ντόμιμος < Dominus.

Συνολικά, οι κάτοικοι της Δολίχης του 1506 φέρουν 46 ονόματα, από τα οποία τα περισσότερα αναφέρονται μία φορά. Τα ονόματα αυτά ανήκουν στις εξής 5 ομάδες:

1) Ονόματα της εκκλησιαστικής παράδοσης (21/46)

Αθανάσιος, Αλέξης, Ανδριάς, Αποστόλης, Βασίλης, Γιάννης, Γιώργος, Δήμος < Δημήτριος, Θόδωρος, Θεοτόκης, Κυριάκος, Κώστας, Λάζαρος, Μανόλης, Μαρτίνης, Μιχάλης, Νικηφόρος, Νικόδημος, Νικόλας, Πάνος < Παναγιώτης, Παράσχος.

2) Ονόματα από τη λαϊκή παράδοση (3/46)

Πολύμερος, Πύργος, Σταμάτης.

3) Ονόματα από την Ιστορία (6/46)

Ανδρόνης < Ανδρόνικος, Αργυρός, Καλλίνος, Μιλιανός < Αμιλιανός, Ράλλης, Σίμος.

4) Ονόματα από αξιώματα (1/46)

Ντόμνος.

5) Ονόματα ακατάταχτα και ξένα (15/46)

Γκόρος, Γκουνής, Δραγουίμης, Ίβος, Λίνος, Λάντος, Μπογδάνος, Ντάνος, Ντερμάνος, Ντομπρομί, Ράντος, Ράτκος, Στάικος, Στάνος, Στόγιος.

Ο ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΑΦΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ 1506

1) Αθανάσιος	2	11) Γκουνής	1
2) Αλέξης	1	12) [Δημήτριος]	
3) Ανδριάς	2	Δήμος	25
4) Ανδρόνης	1	Ντίμος	2
5) Αποστόλης	1	Μήτσος	23
6) Αργυρός	1	Μήτρος	1
7) Βασίλης	1	Τσάνος ⁸	1
8) Γιάννης	38	13) Δραγουίμης	1
Γιάννος	1	14) Θόδωρος	23
Γκίνης	1	Ντόντος	4
9) Γιώργος	12	Τότος ⁹	2
Γιώργης	3	15) Θεοτόκης	1
10) Γκόρος	1	16) Ίβος	3

7. Το βαφτιστικό Ίβος είναι σπανιότατο. Το συνάντησα στην Αγιά (2) το 1454/1455 και στη Λάρισα (6) το 1720 και (1) το 1802.

8. Τσάνος < Μητσάνος < Μήτσος.

9. Για την κατάταξη του ονόματος Τότος, ως υποκοριστικό του Θεόδωρου, βλ. Αθανάσιος Μπούτουρας, *Τα νεοελληνικά κύρια ονόματα ιστορικά και γλωσσικώς ερμηνευόμενα*, Επικαιρότητα, Αθήνα 1993, 69 (προερχόμενο από την Ήπειρο).

17) Καλλίνος	1	33) Ντόμνος	1
18) Κυριάκος	15	34) Ντομπρομύρ	1
19) Κώστας	7	35) Πάνος	2
20) Λάζαρος	1	36) Παράσχος	19
21) Λίνος	1	37) Πολύμερος	2
22) Λάντος	1	38) Πύργος	2
23) Μανόλης	1	39) Ράλλης	5
Μάνος	3	40) Ράντος	3
24) Μαρτίνης	2	Ραντούλας	1
25) Μιλανός	1	41) Ράτκος	1
26) Μιχάλης	1	42) Σίμος	2
27) Μπογδάνος	2	43) Στάικος	3
28) Νιζηφόρος	1	44) Σταμάτης	8
29) Νικόδημος	1	Στάμος	1
30) Νικόλας	5	45) Στάνος	3
Νίκος	21	Στάνης	1
31) Ντάνος	1	46) Στόγιος	1
32) Ντερμάνος	1		

ΤΑ ΕΠΩΝΥΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΔΟΛΙΧΗΣ ΤΟ 1506

Μεταξύ των πολλών επωνύμων του 1506, συμπεριλαμβάνονται το βυζαντινό επώνυμο Ράλλης, με 7 οικογενειάρχες, και μερικά σλαβικής προέλευσης (Βλάντος, Ράτκος, Ράντος, Ράικος), τα οποία αναφέρονται και ως βαπτιστικά. Από μερικά επώνυμα διαπιστώνω ότι κάποιοι κάτοικοι του 1506 ήρθαν εδώ από άλλους οικισμούς. Πρόκειται για 4 Αρβανίτες από τον ηπειρωτικό χώρο, 2 Βλάχους οι οποίοι ξέκοψαν από τον μη αναφερόμενο οικισμό τους, 3 προσδιοριζόμενοι ως Καρακούνας < Καραγκούνας,¹⁰ από τη Δυτική Θεσσαλία, 3 προσδιοριζόμενοι ως Κορινός, από τον Κορινό της Κατερίνης, 1 αναφερόμενος ως Περάσας, από τον οικισμό Περάσα στην πεδινή περιοχή της Βερδικούσιας, 1 από τον διαλυμένο οικισμό Τριαντάφυλλο, που βρισκόταν κάπου στην πεδινή περιοχή του Λιβαδίου,¹¹ 1 από το Δομίνικο, δηλαδή το Δομένικο, και 1 από το άγνωστο χωριό Μάρτα.

Ενώ στα βαπτιστικά ελάχιστα ονόματα δεν έχουν αποδοθεί σωστά, στα επώνυμα 38 είναι παραλλαγμένα, ίσως επειδή ο απογραφέας δεν τα άκουσε καλά. Παρ' όλα αυτά προβαίνω στην κατάταξή τους, θεωρώντας τα ως ακατάτακτα - δυσετυμολόγητα.

10. Η μνεία του επωνύμου Καρακούνας (Καραγκούνας - Καραγκούνης) είναι η αρχαιότερη γνωστή μέχρι τώρα.

11. Ο οικισμός Τριαντάφυλλος αναφέρεται το 1521 με 560, περίπου, κατοίκους. Βλ. Βασίλης Κ. Σπανός, «Οι οικισμοί της επαρχίας Ελασσόνας στο οθωμανικό κατάστιχο TD 101 του 1521», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο*, 74 (2018) 13. Για τελευταία φορά αναφέρεται στα μέσα του 18ου αι. Βλ. Κώστας Σπανός, «Ένα μετεωρίτικο χειρόγραφο του 18ου αιώνα. Συμβολή στη μελέτη των θεσσαλικών τοπωνυμίων, των ονομάτων και των επωνύμων», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο*, 8 (1985) 21 (αφ. 72) και 32.

1) *Τα πατρωνύμια* (41/100).

Αντρία, Αργυρού, Βασίλη, Βλάση, Γιάννη, Γιώργου, Γκόγκου, Γκούμα, Δήμου, Θόδωρου, Καλλίνου, Κυριάκου, Κύρου, Κώστα, Λαζάρου, Λίνου, Μανόλη, Μάνου, Μήτσα, Μήτσου, Μίλου, Μπογδάνου, Νικηφόρου, Νικόλα, Νίκου, Ντούμου, Ντομπρομίρου, Παράσχη, Στάιου, Ράντου, Ραντούλα, Σιδέρη, Σίμου, Σταμάτη, Στάμου, Στάνου, Στασινού, Στεφανίδης, Τότου, Φωτάκη, Χρύσου.

2) *Τα μητρωνύμια* (5/100).

Βλάχας, Ειρήνης, Ελένης, Κυράννας, Μόρφως.

3) *Τα πατριδωνύμια* (6/100).

Αρβανίτης, Βλάικος (Βλάχικος), Βλάχος, Καρακούνας, Κορινός, Περάσας.

4) *Τα επώνυμα από την Ιστορία* (2/100)

Γλαβάς,¹² Ράλλης.¹³

5) *Τα επαγγελματικά* (4/100).

Κρομμύδας, Παπά, Σαμαράς, Χαλκιάς.

6) *Τα παρωνύμια* (5/100)

Ντόμπρος (καλός), Ρούσας, Ρούσιнос, Τσιρόνης, Τσόκανος.

7) *Τα ακατάτακτα και δυσεπιμολόμενα επώνυμα* (37/100).

Βλάντος, Μίγκος, Γκόρος, Κοβανάς, Κομόριας, Κορίτος, Κόρσος, Κούγκος, Λόβος, Μαρούνας, Νεκοβίνα, Ντάσικος, Ντόνκου, Ντόσλιτς, Ντούλιου, Ντούτσος, Ντραγάνης, Πιρβάνκος, Πίρσας, Πρακάρης, Πράτος, Ράγιος-Ράιου, Ράικου, Ρούμη, Ρούνος, Σανούνας, Σάχος, Σιβάλκος, Σλατσάρ, Σορόνος, Στάγιος, Σταλίνος, Στρίας, Στρίτση, Τόγκος, Τραμάγκης, Χόρσος.

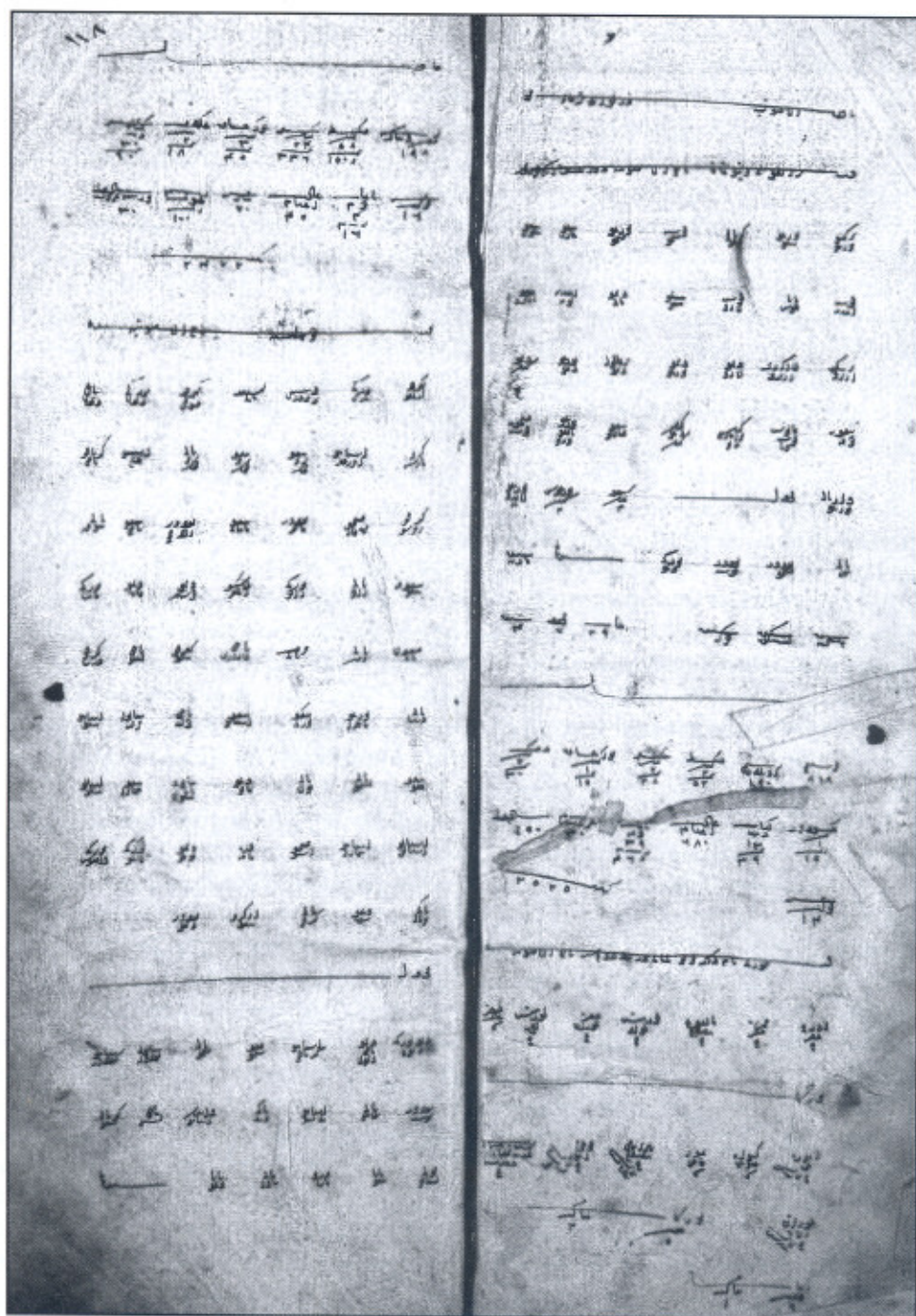
Οι κάτοικοι της Δολίχης (Ντούγλιστας) το 1506:

Αϊντίν Καραμουσταφά. Χιζίρη αδελφός του, Αχμέτ Σιρμέντ.

Αθανάσιος, Αντρία Δήμος, Αντρία Ίβος, Αρβανίτης Μήτσος, Αρβανίτης Νίκος, Αρβανίτης Παράσχη, Αργυρού Γιάννης, Αργυρού Σταμάτης, Βασίλη Νίκος, Βλάικος Ντόνκος, Βλάντος Μήτσος, Βλάση Δήμος, Βλάχας Στάιος, Βλάχος Αλέξης, Βλάχος Γιάννης, Γιάννη Δήμος, Γιάννη Δήμος, Γιάννη Θόδωρος, Γιάννη Θόδωρος, Γιάννη Κυριάκος, Γιάννη Νίκος, Γιάννη Νίκος, Γιάννη Παράσχη, Γιάννη Πολύμερος, Γιώργου Γιάννης, Γιώργου Δήμος, Γιώργου Δήμος, Γιώργου Μήτσος, Γιώργου Νικόλας, Γιώργου Νίκος, Γιώργου Πάνος, Γκόγκου Παράσχη, Γκόρος Γιάννης, Γκούμα Παράσχη, Γλαβάς Μήτσος, Δήμου Γιάννης, Δήμου Γιάννης, Δήμου Γιάννης, Δήμου Γιώργος, Δήμου Γιώργος, Δήμου Θόδωρος, Δήμου Κυριάκος, Δήμου Κώστας, Δήμου Μήτσος, Δήμου Νίκος, Δήμου Νίκος, Δήμου Νίκος, Δήμου Ντάνος, Δήμου Ντομπρομίρ, Δήμου Πένος, Δήμου Πολύμερος, Δήμου Ράλλης, Θόδωρος Δραγουτίνος, Ειρήνης Ντόνκος, Ελένης Μάνος, Θόδωρου Γιάννης, Θόδωρου Γιάννης, Θόδωρου Γιώργης, Θόδωρου Γκίνης, Θόδωρου Γκουνής, Θόδωρου Δήμος, Θόδωρου Δήμος, Θόδωρου Κώστας, Θόδωρου Μήτσος, Θόδωρου Μήτσος, Θόδωρου Νικόλας, Θόδωρου Νικόλας, Θόδωρου Ντόνκος,

12. Το επώνυμο Γλαβάς αναφέρεται στην παλαιολόγια εποχή ήδη από το 1271. Βλ. Erich Trapp, *Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit*, 2 (Wien 1977) 212-214, αρ. 4.200-4.228.

13. Το επώνυμο Ράλλης αναφέρεται στην παλαιολόγια εποχή ήδη από το 1380. Βλ. Erich Trapp, *ό. π.*, 10 (Wien 1990) 98-99, αρ. 24.052-24.066.

Εικ. 2. Το φ. 193 του οθωμανικού απογραφικού καταστοίχου TT36 με τους κατοίκους της Ντούχλιστας (Δολίχης) το 1506. (Προσφορά του καθηγητή Levent Karayinar).

Θόδωρου Ντόντος, Θόδωρου Παράσχης, Θόδωρου Παράσχης, Θόδωρου Ράλλης, Θόδωρου Στάικος, Θόδωρου Σταμάτης, Καλλίνου Γιάννης, Καρακούνας Δήμος, Καρακούνας Ραντούλας, Καρακούνας Σταμάτης, Κοβανάς Μιχάλης, Κομορίας Παράσχης, Κορινός Κυριάκος, Κορινός Νίκος, Κορινός Παράσχης, Κορίτος Κυριάκος, Κόρσος Γιώργος, Κούγκος Σίμος, Κρομμύδας Γιάννης, Κρομμύδας Λάζαρος, Κρομμύδας Μήτσος, Κυράννας Γιάννης, Κυράννας Γιώργος, Κυράννας Θόδωρος, Κυριάκου Γιάννης, Κυριάκου Γιάννης, Κυριάκου Γιώργος, Κυριάκου Θόδωρος, Κυριάκου Μάνος, Κυριάκου Παράσχης, Κυριάκου Στάικος, Κύρου Νίκος, Κύρου Παράσχης, Κύρου Ράλλης, Κώστα Γιάννης, Λάζαρου Μαρτίνης, Λίνου Μήτσος, Λόβος Λάντος, Μανόλη Γιάννης, Μανόλη Γιάννης, Μανόλη Γιώργος από το χωριό Τριαντάφυλλος, Μανόλη Δήμος, Μανόλη Δήμος, Μανόλη Θόδωρος, Μανόλη Μήτσος, Μανόλη Τότος, Μάνου Ανδρόνης, Μάνου Γιάννης, Μάνου Ντεράντος, Μαρουνάς Στόγιος, Μήτσα Γιάννης, Μήτσα Κυριάκος, Μήτσου Δήμος, Μήτσου Θόδωρος, Μήτσου Θόδωρος, Μήτσου Ίβος, Μήτσου Νικόλας, Μήτσου Νίκος, Μήτσου Σταμάτης, Μίγκος Νίκος, Μίλου Γιάννης, Μίλου Κυριάκος, Μίλου Μήτσος, Μίλου Παράσχης, Μίλου Τσάνος, Μόρφως Ντίμος, Μπογδάνου Νίκος, Μπογδάνου Θόδωρος, Μπογδάνου Κώστας, Μπογδάνου Παράσχης, Μπογδάνου Ράντος, Μπογδάνου Σταμάτης, Νεκοβίνα Θόδωρος, Νικηφόρου Στάνης, Νικόλα Γιάννης, Νικόλα Γιάννης, Νικόλα Γιώργος, Νικόλα Θόδωρος, Νικόλα Θόδωρος, Νικόλα Θόδωρος, Νικόλα Κυριάκος, Νικόλα Κυριάκος, Νικόλα Μανόλης, Νικόλα Νικηφόρος, Νικόλα Σταμάτης, Νίκου Δήμος, Ντάσιος Κυριάκος από τη Μάρτα, Ντεράντος Παράσχης, Ντομπρομίρου Δήμος, Ντόμπρου Κώστας, Ντόνκου Γιάννης, Ντόσλιτς Γιάννης, Ντούλιου Γιάννης, Ντούλιου Δήμος, Ντούλιου Θόδωρος, Ντούιμου Μιλανός, Ντούτσος Θεοτόκης, Ντράγκανος Μήτσος από το Δομίνικο, Ντράγκανος Θόδωρος, Ντράγκανος Ράλλης, Ντράγκανος Στάνος, Παπά Αποστόλης, Παπά Γιάννης, Παπά Γιώργης, Παπά Θόδωρος, Παπά Κώστας, Παπά Μήτσος, Παπά Νίκος, Παπά Σίμος, Παράσχη Γιάννης, Παράσχη Γιάννης, Παράσχη Γιώργος, Παράσχη Γιώργος, Παράσχη Μήτσος, Παράσχη Στάικος, Περάσας Δραγούμης, Περάσας Στάικος, Πιρβάνκος Ντίμος, Πίρσας Γιάννης, Πρακάρης Μήτσος, Πράτος Γιάννης, Πύργος Δήμος, Ράγιος Παράσχης, Ράικου Γιάννης, Ράιου Κυριάκος, Ράικου Μπογδάνος, Ράικου Σταμάτης, Ράλλη Βασίλης, Ράλλη Γιώργος, Ράλλη Δήμος, Ράλλη Θόδωρος, Ράλλη Θόδωρος, Ράλλη Μήτσος, Ράλλη Πύργος, Ράντου Γιάννης, Ράντου Λίνος, Ράντου Μήτσος, Ραντούλα Γιώργος, Ραντούλα Δήμος, Ραντούλα Δήμος, Ραντούλα Ίβος, Ραντούλα Κυριάκος, Ραντούλα Μπογδάνος, Ραντούλα Νίκος, Ραντούλα Ράτκος, Ραντούλα Σταμάτης, Ρούμη Μήτσος, Ρούνος Μήτσος, Ρούσας Γιάννης, Ρούσας Θόδωρος, Ρούσιος Γιάννης, Ρούσιος Γκόρος, Ρούσιος Μήτσος, Σαμαράς Κυριάκος, Σανούνας Δήμος, Σάχος Ντόμος, Σιβάλκος Καλλίνος, Σιδέρη Κώστας, Σίμου Κυριάκος, Σλατσάρ Νικόλας, Σορόνος Γιάννης, Στάγιος Γιώργος, Στάγιος Δήμος, Στάγιος Κυριάκος, Σταλίνος Νίκος, Σταμάτη Αργυρός, Σταμάτη Γιάννης, Σταμάτη Δήμος, Σταμάτη Θόδωρος, Σταμάτη Θόδωρος, Σταμάτη Νίκος, Σταμάτη Παράσχης, Στάμιου Ανδρίας, Στάμιου Γιάννης, Στάμιου Τότος, Στάνου Γιάννης, Στάνου Γιάννης, Στάνου Παράσχης, Στασινού Νίκος, Στεφανίδης Θόδωρος, Στεφανίδης Κώστας, Στρίας Νίκος, Στρίτης Γιώργης, Τόγκος Μήτσος, Τότου Δήμος, Τότου Μήτσος, Τότου Νίκος, Τότου Ράλλης, Τσάνος Μαρτίνης, Τραμάγκης Δήμος, Τσιρόνης Νίκος, Τσόκανος Στάμος, Φωτάκη Παράσχης, Χαλκιάς Δήμος, Χαλκιάς Δήμος, Χαλκιάς Κυριάκος, Χαλκιάς Μήτσος, Χόρσος Δήμος, Χρύσου Γιάννης, Χρύσου Μάνος, Χρύσου Παράσχης.

ΧΗΡΕΣ: του Αθανάση, Ειρήνη, Ειρήνη, Ειρήνη, Ειρήνη, Θεodώρα, Θεodώρα, Θεodώρα Καλλή, Κάλλω, Κάλλω, Κυριάκω, Κύρκω, Μάρω, Μάρω, Μάρω, του Νικοδήμου, Ντομ-προμήτρινα, Πύργω, Στάμω, Στάμω, Στάμω.

Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1521

Η απογραφή του 1521 (ΤΤ 101, σ. 33) είναι συνοπτική. Σ' αυτήν αναφέρεται ότι η Ντούγλιστα υπάγεται στην Ελασσόνα, από μεταφορά από τον Νουμάν μπέη. Στον οικισμό τώρα ζούσαν 337 πλήρεις οικογένειες χριστιανών, 28 οικογένειες χηρών, 45 ενήλικοι άγαμοι και 3 οικογένειες μουσουλμάνων, όπως το 1506, δηλαδή γύρω στα 1.900 άτομα. Συγκριτικά με τον πληθυσμό του 1506 παρατηρείται μία αύξηση 500 περίπου κατοίκων, γεγονός το οποίο σημαίνει εγκατάσταση 100, τουλάχιστο, νέων οικογενειών. Οι χωρικοί του 1521 απέδωσαν πρόσοδο στον τιμαριούχο τους 17.669 άσπρα.

Η ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1570

Στην απογραφή του 1570 (ΚΚ 66, φ. 118a-119b, 1570) ο πληθυσμός του χωριού έχει μειωθεί πολύ, καθώς από τις 363 οικογένειες, πλήρεις και χηρών, του 1521, έμειναν 215. Εάν δεν υπήρξε κάποια επιδημία, η οποία εξολόθρευσε τις 150 οικογένειες, τότε έγινε ομαδική φυγή σε κάποια άλλη περιοχή. Παρατηρώντας τα επώνυμα των κατοίκων του 1570, βλέπουμε ότι έχουν έρθει μερικοί από άλλα μέρη: 1 Ξένος, χωρίς να ονοματίζεται ο οικισμός του, 1 από το γειτονικό Μάνεσι (Πετρωτό), 1 από το Λιβάδι, 1 από τον απροσδιόριστο οικισμό Λυκοβίλα, 1 από την επίσης απροσδιόριστη Μιλίστα, 1 από το Λυκούδι, 1 από την Ελασσόνα και 2 από το απροσδιόριστο Γκορετέλι. Στην απογραφή του 1570, λοιπόν, αναφέρεται ότι στη Δολίχη ζούσαν 190 πλήρεις οικογένειες, 29 οικογένειες χηρών γυναικών και 56 ενήλικοι άγαμοι, δηλαδή γύρω στα 1.120 άτομα. Οι οικογένειες αυτές κατοικούσαν σε 4 συνοικίες, γειτονιές μάλλον, από τις οποίες η πρώτη είναι ανώνυμη, η δεύτερη απλώς αναφέρεται ως μαχαλάς, η τρίτη είναι του Κυριάκου και η τέταρτη του παπα-Πράτη.

Οι χωρικοί ασχολούνταν κυρίως με τη γεωργία, με την παραγωγή δημητριακών να ανέρχεται, το καλοκαίρι του 1570, στους 38.278 τόνους, γεγονός το οποίο δείχνει την εφορεία των χωραφιών της Δολίχης. Η παραγωγή αυτή, αν διαιρεθεί με τον αριθμό των οικογενειών, αντιστοιχεί για κάθε μία το διπλάσιο ποσό το οποίο χρειάζεται μία πενταμελής οικογένεια τον χρόνο για το ψωμί της, τους φόρους και τον σπόρο για την επόμενη καλλιεργητική χρονιά (1.700 κιλά). Οι φόροι των σιτηρών καλύπτουν τα 57% του συνόλου της ετήσιας φορολογίας του χωριού.¹⁴ Εκτός από τα σιτηρά παράγουν πολλά δέματα λιναριού, λίγο καννάβι, κεχρί, σκόρδα, κρεμμύδια, καρύδια, λίγο μετάξι και πολύ κρασί (495 μέτρα X 10,256=5.076,620 λίτρα). Έχουν 2.940 πρόβατα, δηλαδή 13 ζώα, κατά μέσον όρο κάθε οικογένεια, και ένας χωριανός είχε ένα κεραμοποιείο. Το καλοκαίρι του 1570, ο τιμαριούχος είσπραξε από τους χωρικούς τα εξής ποσά:

14. Machiel Kiel (μετ. Σταυρούλα Σδρολία), «Πληθυσμός και παραγωγή επτά οικισμών της Ελασσόνας το 1570, κατά το φορολογικό κατάστιχο T.D. 695. Βαλανίδα, Δολίχη, Δομένικο, Ευαγγελισμός, Πύθιο, Σνκιά και Τσαριτσάνη». *Θεσσαλικό Ημερολόγιο*, 66 (2014) 6-7.

Από το σιτάρι 590 κοιλιά	15.340 άσπρα
Από το κριθάρι 90 κοιλιά	1.260
Από τον βίκο 27 κοιλιά	405
Από τη σίκαλη 18 κοιλιά	288
Από τη βρόμη 5 κοιλιά	70
Από το κεχρί 16 κοιλιά	240
Από τη δεκάτη 86 κοιλών βαλανιδιών	1.340
Από τη δεκάτη του λιναριού 830 δέματα	2.490
Από τη δεκάτη του κανναβιού 26 δέματα	780
Από τον φόρο των προβάτων και των μαντριών	985
Από τον φόρο των χοίρων	170
Από τον φόρο βοσκής	950
Από τη δεκάτη των κυψελών	45
Από τη δεκάτη των φρούτων	50
Από τη δεκάτη των κεραμιδιών	220
Από τη δεκάτη των σκόρδων	48
Από τον φόρο στις βουνιές των αγελάδων	750
Από τη δεκάτη των κήπων (μποστανιών)	150
Από φόρο	55
Από τη δεκάτη των κουκουλιών	36
Από τον φόρο του αγροφύλακα για τα γιδοπρόβατα που προκαλούν ζημιές στα χωράφια και στα αμπέλια	69
Από τη δεκάτη του μούστου, 494 medre	2.494
Από τον φόρο των όρθιων βαρελιών	1.130
Από τον φόρο για τα ταπιά γης	500
Από τον φόρο των νυφών	360
Από τη δεκάτη των καρυδιών	55
Από έκτακτο φόρο	650
Από τη σπέντζα	6.300
Φόρος της δεκάτης από τον Λίμη Χότζα από το χωριό του Γιαζιλίου Φακίχ, καλλιεργεί και δίνει τη δεκάτη στον τμαριούχο.	
Από το σιτάρι 2 κοιλιά	52
Από το κριθάρι 1 κοιλιά	15
Από ένα αμπέλι 1 dönüm, φόρος	4
Από τη δεκάτη των κατοίκων του χωριού Ντογαντζιλάρ [Αυλές του Πυθίου] καλλιεργούν και δίνουν τη δεκάτη στον τμαριούχο.	
Από το σιτάρι 27 κοιλιά	702
Από το κριθάρι 3 κοιλιά	45
Από τους μύλους 11 πύλες, φόρος	165
Από το αμπέλι 2 dönüm, από κατοχή του Σάββα	

σύνολο	38.213 άσπρα ¹⁵

15. Στο δημοσίευμα του Machiel Kiel (ό. π., σ. 7) το σύνολο είναι 36.260 άσπρα.

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΔΟΛΙΧΗΣ ΤΟ 1570

Όπως το 1506, έτσι και το 1570, στο απογραφικό κατάστιχο καταχωρήθηκαν τα ονόματα των ανδρών οικογενειάρχων και των χηρών γυναικών.¹⁶ Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα ασχοληθώ και πάλι με τα ονόματα των ανδρών. Πρώτο στις προτιμήσεις των ανδρών το 1570 είναι το όνομα Γιάννης (36), και ακολουθούν τα ονόματα Δήμος (26), Σταμάτης (26), με τις υποκοριστικές μορφές του, Νικόλας-Νίκος (18), Κυριάκος (13), Κύρκος (13), Θόδωρος (12), Μήτσος (12) και Μπάτσης (10). Ενδιαφέρουσα είναι η υποκοριστική μορφή 6 βαφτιστικών: α) Γιάκος < Γεωργάκος, β) Γιοβάγκος < Γιοβάνος < Γιοβάνης < Ιωάννης, γ) Κάκος < Κυριακάκος < Κυριάκος, δ) Κολιός < Νικολιός < Νικόλαος, ε) Ντούλας < Κωνσταντούλας < Κωνσταντίνος, στ) Ντούμας < Ντουμήτρον < Δημήτρης.

Εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται τα ονόματα του 1506: Ίβος (Ίβας τώρα), Ράλλης και Ράντος και εμφανίζεται το παντελώς αμάρτυρο Μπάτσης, το οποίο πιστεύω ότι είναι από το Πάτζης, < Πάντζιος < Πάντος < Παναγιώτης, με ηχηροποίηση του αρχικού π. Δύο βαφτιστικά, το Μάφκας, το οποίο έφερε ένας Λιβαδιώτης, και το Μιλασένος, είναι ακατανόητα.

Συνολικά, οι κάτοικοι της Δολίχης του 1570 φέρουν 37 ονόματα, από τα οποία μόνο λίγα αναφέρονται μία φορά. Τα ονόματα αυτά ανήκουν στις εξής 4 ομάδες:

1) Ονόματα της εκκλησιαστικής παράδοσης (22/37)

Αντώνης, Βασίλης, Γιάννης, Γιώργος, Δήμος < Δημήτρης, Ηλίας, Ίβας, Θόδωρος, Κυριάκος, Κύρκος, Κύρος, Κώστας, Λάζαρος, Μάρκος, Νάσος < Αθανάσιος, Νικόλας, Παναγιώτης, Παράσχης, Πάσχος < Πασχάλης, Στέφος, Στύλος < Στυλιανός.

2) Ονόματα από τη λαϊκή παράδοση (6/37)

Μαυρουδής, Πολύμερος, Πούλος < Πουλημένος, Πύργος, Σταμάτης, Χάρης.

3) Ονόματα από την Ιστορία (3/37)

Αργυρός, Καλογιάννης < Καλοϊωάννης,¹⁷ Ράλλης.

4) Ονόματα ακατάταχτα και ξένα (7/37)

Λάντος, Μάφκας, Μιλασένος, Μπογδάνος, Πράτης, Ράντος, Στάγκος.

Ο ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΒΑΦΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ 1570

1) Αντώνης	2	Γιάκος	2
2) Αργυρός	1	6) [Δημήτριος]	
3) Βασίλης	2	Δήμος	25
4) Γιάννης	35	Δημουλάς	1
Γιοβάγκος	1	Μήτσος	12
5) Γιώργος	5	Τσάκος	2
Γιώργης	16	7) Ηλίας	1

16. Οι 29 χήρες είναι οι εξής: του Αντρία, του Βασίλη, του Δαμάσκου, του Δραγουμάνου, του Μάτσα, του Μπεράτη, του Τσαγκάρη, Θόδω, Καλλή, Καλλή, Κάλλω, Κυράνα, Κύρκω, Λώρα, Μαλουρή, Μάλω, Μάλω, Μαντόνα, Μάρω, Μαρίτσα, Ραλλού, Σίμω, Στέργενα, Σκεύω < Παρασκευώ, Μπελίνα, Στάλω, Μιρλίκω, Σταμούλα, Μυροζέρω.

17. Από το προσηγορικό Καλοϊωάννης του αυτοκράτορα Ιωάννη Β' Κομνηνού (1118-1143). Το όνομα αυτό το έχω συναντήσει πολλές φορές στις προθέσεις των μονών τις οποίες έχω εκδώσει.

8) Θόδωρος	10	Νίκος	17
Θόδης	2	Κολιός	1
9) Ίβας	1	24) Παναγιώτης	1
10) Καλογιάννης	1	Μπάτσης	10
11) Κυριάκος	12	25) Παράσχης	2
Κάκος	1	26) Πάσχος	1
12) Κύρκος	13	27) Πολύμερος	1
13) Κύρος	1	28) Πούλος	2
14) Κώστας	5	29) Πράτης	1
Ντούλας	1	30) Πύργος	2
15) Λάζαρος	1	31) Ράλλης	5
16) Λάντος	1	32) Ράντος	3
17) Μάρκος	1	33) Στάγκος	3
18) Μαυρουδής	1	34) Σταμάτης	2
19) Μάφκας	1	Στάμος	20
20) Νάσος	1	Σταμούλης	4
21) Μιλασένος	1	35) Στέφος	1
22) Μπογδάνος	1	36) Στύλος	3
23) Νικόλας	1	37) Χάρης	1

ΤΑ ΕΠΩΝΥΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΔΟΛΙΧΗΣ ΤΟ 1570

Όπως έχει γίνει με τα επώνυμα του 1506, έτσι και σε αυτά του 1570 υπάρχουν πολλές αλλοιώσεις, με αποτέλεσμα 46 από τα 119 να μην γίνονται κατανοητά και, επομένως, να μην είναι δυνατή η κατάταξή τους σε μία από τις γνωστές ομάδες των επωνύμων. Κυριαρχούν και πάλι τα πατρωνύμια (47/119), εξακολουθεί να υπάρχει το επώνυμο Ράλλης, και ως βαφτιστικό, και εμφανίζονται δύο σλαβικά με τη δική τους κατάληξη (Ντόσλιτς και Ράντιτς).

Μεταξύ των κατοίκων της Δολίχης του 1570 συμπεριλαμβάνονται και μερικοί οι οποίοι ήρθαν εδώ από άλλους οικισμούς. Από ένας ήρθε από τα γειτονικά χωριά Λυκούδι, Μάνεσι¹⁸ και από την Ελασσόνα, από ένας από τους απροσδιόριστους οικισμούς Λικοβίλα και Μιλίστα, δύο από τον επίσης απροσδιόριστο οικισμό Γκορετέλι και ένας προσδιορίζεται ως Ξένος.

Παρά τις όποιες δυσκολίες, προβαίνω στην κατάταξη των επωνύμων του 1570, θεωρώντας τα παραλλαγμένα ως ακατάτακτα - δυσετυμολόγητα, όπως θεώρησα και τα επώνυμα του 1506.

1) Τα πατρωνύμια (47/119).

Ανδρόνη, Βλάντου, Γιαννάκου, Γιάννη, Γιώργη, Γκόγκου, Δαμάσκου, Δημάκα, Δήμου, Δημουλά, Ηλία, Θεοδόση, Θεοτοκά, Θόδη, Θωδωρή, Θόδωρου, Κομνηνού, Κυριάκου, Κύρκου, Κώστα, Κωστάκη, Μάνου, Μάρκου, Μαρτίνη, Μήτσου, Μιχάλη, Μπάτση, Νείλου, Νικόλα, Νίκου, Ντούλα, Ντούμα, Στάμου, Παντελή, Πούλου, Ράντου, Σάββα, Σαράντη, Σίμου, Σίνα, Σταμάτη, Στάμου, Σταμούλη, Στάικου, Στάνου, Σταυρή, Σύρου, Τσάκος < Μητσάκος < Μήτσος.

18. Μάνεσι το μεταγενέστερο Μάλεσι, το σημερινό Πετρωτό της Ελασσόνας.

2) Τα μητρωνύμια-ανδρωνυμικά (5/119)
Καλογιάννινας, Μερσίνας, Μπάτσινας, Ράντινας, Σταμούλινας.

3) Τα πατριδωνύμια (1/119)

Ξένος

4) Τα επώνυμα από την Ιστορία (2/119)

Μπίρης, Ράλλης.

5) Τα επαγγελματικά επώνυμα (5/119)

Δραγουμάνος, Κουγιουμτζής,¹⁹ Μπουλγκούρας < Μπλουγκούρας < Πλουγούρας,
Παπάς, Σαμαράς.

6) Τα παρωνύμια (13/119)

Καραγιάννης, Κεφαλίσκος < Κεφάλας, Κουρής,²⁰ Λάγιος,²¹ Λιβαδάς, Λύκος, Μάλιος,²²
Μαλούρας < μαλλιά (:), Μερόνης, Προγούλης, Σαλός (τρελός), Σαρής,²³ Σεφέρας.²⁴

7) Τα ακατάταχτα και δυσετυμολόγητα επώνυμα (46/119)

Αλτογύρης, Βόχολος, Γκοντόρης, Δούλβας, Δραγάνος, Ίσκος, Ίστος, Κανότσας, Κάρ-
βας, Μάκος, Μαλίκος, Μανιάνης, Μαρανά, Μαράς, Μάρτσας, Μάτσης, Μάφκας, Μιρά-
σος, Μούτσης, Μπορίνας, Ναρντής, Νεγκοβάνης, Νίσαλος, Ντέρσας, Ντιμάλος, Ντορμαλή,
Ντόσλιτς, Ντρούμης, Όρτσαρ, Ούσος, Πάγκος, Παντόρα, Πεγκούλα, Πονταλός, Ποτάκης,
Πράκος, Πρεκάρης, Ράγιες, Ραδόφτσι, Ράντιτς, Σερίσας, Σιλασός, Στάγκος, Τόσις, Στί-
μου, Χαραλός

Οι κάτοικοι της Δολίχης (Ντούγλιστας) του 1570.

Ανδρόνη Μήτσος, Αλτογύρης Γιάννης, Βλάντου Γιακός, Βόχολος Γιάννης, Γιαννάκου
Κύρκος, Γιάννη Αντώνης, Γιάννη Βασιλης, Γιάννη Γιώργης, Γιάννη Θόδωρος, Γιάννη Κυ-
ριάκος, Γιάννη Κυριάκος, Γιάννη Κώστας, Γιάννη Λάντος, Γιάννη Νικόλας, Γιάννη Ράν-
τος, Γιώργη Γιάννης, Γιώργη Θόδης, Γιώργη Μπάτσης, Γιώργη Νίκος, Γιώργη Ράλλης,
Γιώργη Ράλλης, Γιώργη Στάγκος, Γιώργη Στάμιος, Γιώργη Στάμιος, Γκοντόρης Στάμιος, Δα-
μάσκου Γιάννης, Δαμάσκου Σταμούλης, Δημάκα Γιάννης, Δημάκα Μπάτσης, Δημάκα
Νίκος, Δημάκα Ράλλης, Δημάκα Στάμιος, Δήμου Γιάννης, Δήμου Θόδωρος, Δήμου Κυ-
ριάκος, Δήμου Μαυρουδής, Δήμου Νίκος, Δημουλά Γιώργη Δήμος, Δημουλά Μπάτσης
Δήμος, Δημουλά Γιώργος, Δημουλά Τσάκος, Δούλβας Μπάτσης, Δραγάνος Γιώργης,
Δραγουμάνου Δήμος, Ηλία Μήτσος, Θεοδόση Γιάννης, Θεοτοκά Γιάννης, Θόδη Μπάτσης
από το Μάνεσι, Θόδη Κυριάκος, Θόδη Ράλλης, Θοδωρή Αντώνης, Θοδωρή Κώστας, Θό-
δωρου Γιάννης, Θόδωρου Κώστας, Θόδωρου Σταμούλης, Ίβας Μήτσος, Ίσκος Γιακός,
Ίστος Μήτσος, Καλογιάννης από τη Λικοβίλα, Καλογιάννινας Μήτσος, Κανότσας Γιάν-
νης, Καραγιάννης Κύρκος, Καραγιάννης Στάμιος, Κάρβας Σταμάτης, Κεφαλίσκος Γιο-
βάγκος, Κεφαλίσκος Θόδωρος, Κεφαλίσκος Κύρκος, Κεφαλίσκος Στάμιος, Γκόκου Δήμος,
Κομνηνού Γιάννης, Κομνηνού Κυριάκος, Κόρης (:), Νίκος, Κουγιουμτζής Κύρκος, Κυριά-
κου Γιάννης, Κυριάκου Γιάννης, Κυριάκου Ράντος, Κυριάκου Στάμιος, Κύρκου Γιάννης,
Κύρκου Γιάννης, Κύρκου Ράντος, Κύρκου Στάμιος, Κώστα Γιάννης, Κώστα Θόδωρος,

19. Κουγιουμτζής < τ. *kyuyucu* χρυσοχόος.

20. Κουρής < τ. *koru* δάσος.

21. Λάγιος < βλάχ. *laiu* μαύρος.

22. Μάλιος < αλβ. *mal* (βουνό), βουνίσος.

23. Σαρής < τ. *sari* κίτρινος, ωχρός, ξανθός.

24. Σεφέρας < Σεφέρης < σεφέρι < τ. *sefer* εμπορική, πόλεμος.

Κώστα Θόδωρος, Κωστάκη Δήμος, Λάγιος Γιώργης, Λύκος Μιλασένος, Μάκος Γιάννης, Μάκος Δήμος, Μαλίκος Γιώργη, Μάλιος Πύργος, Μαλούρας Κύρκος, Μαλούρας Πούλος, Μανιάνης Νίκος, Μάνου Θόδωρος, Μάνου Μπάτσης, Μαρανά Ντούλας, Μαράς Δήμος, Μαράς Σταμάτης, Μάρκου Γιάννης, Μάρκου Μήτσος, Μαρίνη Γιώργης, Μάρτσας Γιάννης, Μάρτσας Δήμος, Μάτσης Γιώργης, Μάτσης Χάρης (:), Μάτσης Λάζαρος, Μάφκας Λιβαδάς, Μερόνης Γιάννης, Μερσίνας Κύρος, Μήτσου Γιάννης, Μήτσου Γιώργης, Μήτσου Δήμος, Μήτσου Δήμος, Μήτσου Ηλίας, Μήτσου Ίβας, Μήτσου Κύρκος, Μήτσου Κύρκος, Μήτσου Μάρκος, Μήτσου Μπάτσης, Μήτσου Στάμος, Μιράσος Γιώργης, Μιχάλη Νίκος, Μιχάλη Γιάννης, Μούτσης Κολιός, Μπάτσης Δήμος, Μπάτσης Δημουλάς, Μπάτσης Κυριάκος, Μπάτσης Μπογδάνος, Μπάτσης Νίκος, Μπάτσης Στέφος, Μπάτσηνας Γιάννης, Μπίρης Γιώργης, Μπίρης Κελιάς Στάγκου, Μπίρης Νίκος Μιχάλη, Μπίρης Παράσχος, Μπίρης Στάγκος, Μπίρης Γιάννης Μιχάλη, Μπορίνας Γιώργος, Μπουλγκούρας Κυριάκος, Ναρντής Δήμος, Ναρντής Νίκος, Νεγκοβάνης Δήμος, Νείλου Γιάννης, Νείλου Στύλος Γιώργη από τη Μιλίστα, Νικόλα Δήμος, Νίκου Αργυρός, Νίκου Δήμος Μήτσου, Νίκου Κυριάκος, Νίκου Κυριάκος, Νίκου Πάσχος, Νίκου Στάμου, Νίσαλος Νίκος, Ντέρσας Γιάννης, Ντέρσας Κύρκος, Ντιμάλος Πύργος, Ντουρμαλή Πούλος από το Γκορετέλι (:), Ντόσλιτς Νίκος από το Λυκουδί, Ντούλα Γιάννης, Ντούλα Μπάτσης, Ντούμα Γιώργης, Ντούμα Μήτσος, Ντρούμη Νάσος, Ξένος Νίκος, Όρτσαρ Στάμος, Μάνου Δήμος, Ούσος Κύρκος, Ούσος Μπάτσης, Πάγκος Κύρκος, Παντελή Γιώργος, Παντόρα Μήτσος, Παπά Γιώργης, Παπά Δήμος, Παπά Δήμος, Παπά Κυριάκος, Παπά Νίκος, Παπανικόλα Παναγιώτης, Πεγκούλα Νίκος, Πονταλός Γιάννης, Ποτάκης Γιάννης, Ποτάκης Κώστας, Πούλου Δήμος, Πράκος Δήμος, Πρεκάρης Μήτσος, Προγούλης Δήμος, Ράγιες Γιώργης, Ράγιες Θόδωρος, Ράγιες Στάμος, Ραδόφτη Θόδωρος, Ράλλη Γιώργος, Ράλλη Κάκος από το Γκορετέλι (:), Ράλλης Στάμος, Ράλλης Σταμούλης, Ράλλης Σταμούλης, Ράντινας Δήμος, Ράντιτς Γιώργης, Ράντου Γιάννης, Ράντου Γιώργης, Ραντόχνης Στάμος, Σάββα Γιάννης, Σαλού Μπάτσης, Σαμαράς Νίκος, Σαμαράς Στάμος, Σαμαράς Στάμος από την Ελασσόνα, Σαράντη Κώστας, Σαρή Μήτσος, Σερίσας Δήμος, Σεφέρας Δήμος, Σιλασός Γιάννης, Σιλασός Στάμος, Σίμου Στάμος, Σίμου Στύλος, Σίμου Τσάκος, Σίνα Κυριάκος Γιάννη, Στάγκος Γιάννης, Στάγκος Κύρκος, Στάικου Μπάτσης, Σταμάτη Γιάννης, Σταμάτη Ράλλης, Στάμου Βασίλης, Στάμου Γιώργης, Στάμου Νίκος, Στάμου Πολύμερος, Σταμούλη Κύρκος, Σταμούλη Κύρκος, Σταμούλινας Μήτσος, Στάνου Στύλος, Σταυρή Στάμος, Σύρου Παράσχος, Τσάκος Νίκος, Στύλου Γιάννης, Τόσιας Θόδωρος, Στίμου, Χαράλος Δήμος.

Στις ελληνικές αρχειακές πηγές η Ντούγλιστα αναφέρεται στις προθέσεις της Μονής του Σπαρμού, ως εξής: στην υπ' αρ. 84 του έτους 1602, ως Τούγληστα,²⁵ στην υπ' αρ. 39 του 17ου αιώνα, ως Τούκλιστα,²⁶ και στην υπ' αρ. 44 του έτους 1708, ως Τούκηστα. Στον κώδικα 220 της Μονής Ολυμπιώτισσας αναφέρεται, το 1747, ως Τούκλιτσα.²⁷

25. Ευάγγ. Α. Σκουβαράς, *Ολυμπιώτισσα, Περιγραφή και ιστορία της μονής*, ΚΕΜΝΕ, Αθήνα 1967, 300.

26. Ευάγγ. Α. Σκουβαράς, *ό. π.*, σ. 244 Στάθης Ανδρώνης, «Ένα σπαρμιώτικο χειρόγραφο (1602-1798)», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο*, 9 (1986) 11.

27. Ευάγγ. Α. Σκουβαράς, *ό. π.*, σ. 244 Γρηγόριος Π. Βέλκος, *Ο αρχαιότερος κώδικας της Μονής Παναγίας Ολυμπιώτισσας Ελασσόνας*, Ι. Μονή Παναγίας Ολυμπιώτισσας, Ελασσόνα 1994, 50.

ISSN 1105-5138